

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-46

(Prot.Nr.46, 2.§)

2014.gada 8.septembrī

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu

Lietā Nr.p/13/03.04.-01/5

Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu biedrības „Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija” darbībā

1.Ievads	2
2. Konkrētais tirgus un lietas dalībnieki	2
3.NALSA	3
4. Process	4
4.1. KP izmeklēšana	4
4.2. Lietā izmantotie pierādījumi	5
5. Lietas apraksts	5
5.1. Tabula ar nosaukumu „Recommended Scale of Agency Fee”	5
5.2. No lietas dalībniekiem iegūtā informācija	7
5.2.1. Apmeklējums pie NALSA.....	7
5.2.2. Apmeklējums pie SIA „Baltic Maritime agency”.....	10
5.2.3. Apmeklējums pie SIA „Liepāja SEZ TERRABALT”.....	11
5.2.4. Apmeklējums pie SIA„Rix Shipping”.....	11
6. KL 11.panta pirmās daļas piemērošana	12
6.1. Piemērojamās normas	12
6.2. Asociācijas lēmuma kā aizliegtas vienošanās pārkāpuma veida skaidrojums judikatūrā	14
6.3. Vienošanās izvērtējums Lietā un secinājumi	15
7. NALSA viedoklis	16
8. Naudas soda aprēķins	17

8.1. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats.....	17
8.2. Pārkāpuma smagums	18
8.3.Pārkāpuma ilgums	18
8.4. Atbildības pastiprinošie/mīkstinājošie apstākļi.....	19
9. Nolemjošā daļa.....	19

1. Ievads

[1] Konkurences padome (turpmāk – KP) 10.05.2013. pēc savas iniciatīvas, pamatojoties uz Konkurences likuma (turpmāk – KL) 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 22.panta 2.punktu, ierosināja lietu „*Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu biedrības “Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālās asociācija” darbībās*”.

[2] Lai pārbaudītu pārkāpuma sastāva pazīmes, KP veica procesuālās darbības pie četriem tirgus dalībniekiem. KP lietas izpētes gaitā pārbaudīja, vai 2004.gada 3.decembrī biedrības “Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija” (turpmāk – NALSA) izstrādātā un apstiprinātā tabula ar nosaukumu „*Recommended Scale of Agency Fees*” nav vērtējama kā vienošanās par preču vai pakalpojumu cenu, kas saskaņā ar KL 11.panta pirmajā daļā noteikto vienošanās aizliegumu ir aizliegta rīcība.

2. Konkrētais tirgus un lietas dalībnieki

[3] Jūras kodeksa¹ 112.panta ceturtā daļā nosaka, ka „*Kuģa īpašnieka, fraktētāja, kuģa operatora, kapteiņa vai citas par kuģi atbildīgas juridiskās vai fiziskās personas (turpmāk – pilnvarotājs) intereses atbilstoši tās noteiktajam pilnvarojumam ostā var pārstāvēt kuģa aģents. Kuģa aģentēšanu veic komercsabiedrība, kas pilnvarotāja vārdā un interesēs kārtu ar kuģa ienākšanu un pārvietošanos ostā un iziešanu jūrā saistītās kuģa lietas, veic kuģa aprūpi ostā un citas darbības pilnvarotāja noteiktajā apjomā (turpmāk – kuģa aģentēšana). Trešās personas nevar pieprasīt, lai kuģi aģentējošā komercsabiedrība veic tādus pienākumus, kurus pilnvarotājs nav paredzējis šā aģenta pilnvarojumā*”.

[4] Jūras kodeksa 112.panta piektajā daļā ir noteikts, ka „*Ar kuģu aģentēšanu Latvijas ostās drīkst nodarboties komercsabiedrība, kura atbilst šādām minimālajām prasībām: 1) ir ar labu reputāciju, proti, kuģu aģentu darbinieki nav sodīti par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu vai tautsaimniecības jomā un sodāmība nav dzēsta vai noņemta, par viņu profesionālo darbību pēdējā gada laikā ostas, valsts vai pašvaldības iestādes nav rakstveidā sniegušas pamatotu negatīvu atzinumu; 2) ir finansiāli droša: tās pamatkapitāls nav mazāks par 7114 euro, finanšu resursi atbilst veicamajiem darījumiem (aplūcināms ar gada pārskatu, auditora ziņojumu vai kredītiestāžu izsniegtām izziņām), kā arī ir veikti visi maksājumi valsts budžetā (aplūcināms ar attiecīgās institūcijas izsniegtajām izziņām par veiktajiem maksājumiem valsts budžetā), ir noslēgusi kuģu aģenta profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumu*”.

¹ <http://likumi.lv/doc.php?id=76358>

[5] Jūras kodeksa 112.panta septītā daļa paredz, ka „*Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija pārbauda fizisko personu – kuģu aģentu darbinieku – profesionālās prasmes un iemaņas kuģu aģentēšanā attiecīgajās Latvijas ostās un izsniedz sertifikātus par kuģu aģentu darbinieku profesionālo prasmju un iemaņu atbilstību*”.

[6] Saskaņā ar Likumu par ostām, kas nosaka, ka „*(..) Osta ir ar robežām noteikta Latvijas sauszemes teritorijas daļa (..)*”, kā arī Jūras kodeksu, kas nosaka, ka kodekss ir piemērojams attiecībā uz „*(..) visiem kuģiem, kas atrodas Latvijas jurisdikcijā esošajos ūdeņos, visiem Latvijas kuģiem, kā arī citiem tiesību subjektiem, kas saistīti ar Latvijas kuģiem vai kuģošanu Latvijas ūdeņos*”, kā arī atbilstoši NALSA statūtu (apstiprināti 02.06.2005. ar labojumiem 24.05.2013., turpmāk – Statūti) 5.1.punktam, kas nosaka, ka „*(..) Asociācija apvieno juridiskas personas, kas nodibinātas Latvijas Republikā un darbojas Latvijas ostās kā kuģu brokeri vai aģenti*”, secināms, ka kuģu aģenta pakalpojuma sniegšana notiek Latvijas Republikas teritorijā, tādējādi kuģu aģenti, tajā skaitā NALSA biedri darbojas savstarpējas konkurences apstākļos. Līdz ar to konkrētais tirgus, kurā tiek analizēta NALSA darbību atbilstība Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas noteiktajam, ir kuģu aģentēšanas pakalpojuma tirgus Latvijas Republikas teritorijā.

3.NALSA

[7] NALSA ir reģistrēta Komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.40008009154, juridiskā adrese: Kronvalda bulvāris 10, Rīga, LV-1010.

[8] Saskaņā ar NALSA Statūtu 5.1.punktu – Asociācija apvieno juridiskas personas, kas nodibinātas Latvijas Republikā un darbojas ostās kā kuģu brokeri vai aģenti, kas atbilst UNCTAD (*United Nations Conference on Trade and Development*) standartiem (noteikumiem) un Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktiem profesionāliem kritērijiem un ir likumīgā kārtā licencēti (sertificēti), un kurus Asociācijas Valde ir uzņēmusi par Asociācijas biedriem, ievērojot biedru uzņemšanas kārtību, kas noteikta šajos Statūtos.

[9] Atbilstoši Statūtu 2.punktam Asociācijas mērķi, kā arī to sasniegšanai veicamās darbības ir:

- a) *celt Latvijas valsts prestižu starptautiskās jūras tirdzniecības jomā;*
- b) *visās Latvijas ostās veikt kuģu brokeru un aģentu tradicionāli nozīmīgu vidutāju un padomdevēja lomu kā kuģu īpašnieku un citu jūrniecības nozaru, tā arī valsts un privāto komercstruktūru interešu savienošanā un līdzsvarošanā;*
- c) *veicināt kuģu brokeru un aģentu profesionālās meistarības izaugsmi un nodrošināt profesionālo izglītību;*
- d) *pedalīties citās organizācijās, asociācijās vai apvienībās, kuru darbības mērķi nav pretrunā ar Asociācijas darbības mērķiem un virzieniem; sekmēt sadarbību ar līdzīgām organizācijām Latvijā un ārpus tās; dibināt un uzturēt kontaktus ar ārvalstu juridiskajām un fiziskajām personām Asociācijas kompetencē ietilpstošos jautājumos;*
- e) *panākt, lai Asociācija iegūtu atzīta eksperta statusu visos jūrniecības jomā risināmos jautājumos, kas tieši vai netieši skar kuģu brokeru un aģentu darbību;*
- f) *iesaistīt Asociācijā arvien plašāku Latvijas kuģu brokeru un aģentu loku, kā arī, ceļot Asociācijas reputāciju un prestižu, rast pamatu kopējo profesionālo*

- interesu pārstāvēšanai un aizstāvēšanai attiecībās ar valsts, nevalstiskajām, citu valstu un starptautiskajām institūcijām, organizācijām un apvienībām;*
- g) sekmēt godīgumu un taisnīgumu, kā arī atbalstīt un veicināt profesionālismu kuģu brokeru un aģentu darbībā. Panākt, lai Asociācijas ieteikumi tiktu respektēti un ievēroti valsts iestādēs, lemjot par attiecīgās licences (sertifikāta) piešķiršanu vai atņemšanu;*
 - h) atbalstīt Asociācijas biedrus kuģu brokeriem un aģentiem kopējo pamatinteresu aizstāvēšanā; pārstāvēt Asociācijas biedru intereses starptautiskajās nacionālās kuģu brokeru un aģentu, citu jūrniecības nozaru organizācijās, Latvijas Republikas valsts pārvaldes institūcijās un citās organizācijās;*
 - i) koordinēt kopējos centienus, kas vērsti uz jūras tirdzniecības līgumu un dokumentu pilnveidošanu, modernizēšanu, vienkāršošanu un standartizāciju; organizēt konferences, rīkot seminārus un citus pasākumus, kādi būtu nepieciešami profesionālo problēmu, interešu un pienākumu apspriešanai, kā arī profesionālajai izglītībai;*
 - j) sagatavot informatīvas aplēses un citus datus par Latvijas ostās veicamajām darbībām kuģu īpašnieku un citu interesentu vajadzībām;*
 - k) izstrādāt iesniegšanai likumdevējam vai pamatotus priekšlikumus par normatīvo aktu pilnveidošanu jūrniecības jomā risināmos jautājumos, kā arī par nepieciešamajām izmaiņām normatīvajos aktos, kas reglamentē uzņēmējdarbību, muitas prasības un nodokļu sistēmu šajā jomā;*
 - l) vākt un apkopot informāciju, kas nepieciešama kuģu brokeru un aģentu sekmīgai un efektīvai darbībai, sniegt informatīvus un reklāmas pakalpojumus. Šie un iespējamie citi pakalpojumi sniedzami gan Asociācijas biedriem, gan arī Asociācijā neietilpstošām fiziskām un juridiskām personām, ieskaitot ārvalstniekus, tikai uz līguma pamata. Asociācijas biedri apkalpojami pirmām kārtām un uz atvieglotiem noteikumiem;*
 - m) pārbaudīt kuģu aģentējošo firmu un to darbinieku profesionālo atbildību saskaņā ar spēkā esošajiem Latvijas Republikas normatīvajiem un Asociācijas izvirzītām prasībām, izsniedzot atbilstošus kvalifikāciju apliecinājumus sertifikātus;*
 - n) veikt publisko un citu darbību, kas nav pretrunā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un atbilst Asociācijas mērķiem.*

[10] Saskaņā ar NALSA 28.03.2014. vēstulei Nr.02 pievienoto biedru sarakstu, NALSA darbojas kopumā 30 biedru.

Atbilstoši KL 1.panta 7.punktam NALSA biedri ir atzīstami par konkurentiem, jo ir viena un tā paša konkrētā tirgus dalībnieki. Atbilstoši KL 1.panta 9.punktam NALSA ir atzīstama par tirgus dalībnieku apvienību.

4. Process

4.1. KP izmeklēšana

[11] 28.01.2014. KP amatpersonas, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 14.01.2014. lēmumu Nr.3-12/0004/9 2014.g., veica KL 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā noteiktās procesuālās darbības pie NALSA, SIA „Rix Shipping”, SIA „Baltic Maritime agency” un SIA SEZ „TERRABALT” (turpmāk – Apmeklējums).

4.2. Lietā izmantotie pierādījumi

[12] Galvenie pierādījumi lietā, uz kuriem balstīti KP secinājumi:

- (a) Apmeklējumu laikā no NALSA, SIA „Rix Shipping”, SIA „Baltic Maritime agency” un SIA SEZ „TERRABALT” pārstāvjiem saņemtā informācija un paskaidrojumi;
- (b) SIA „RIX Shipping”, SIA „Baltic Maritime agency” un SIA SEZ „TERRABALT” datoru spoguļattēlā esošā informācija.

5. Lietas apraksts

5.1. Tabula ar nosaukumu „*Recommended Scale of Agency Fee*”

[13] NALSA 2004.gada 3.decembrī apstiprināja dokumentu ar nosaukumu „*Recommended Scale of Agency Fees*” (turpmāk – tabula), kurā ietverta informācija par piemērojamām cenām par kuģu aģentu sniegtajiem pakalpojumiem:

- kravas iekraušanu/izkraušanu. Cena tiek izteikta Euro valūtā pie noteikta kuģa bruto ietilpības, sadalot kravu pa veidiem (kokmateriāli vai šķidrumi);
- pasažieru (ar bagāžu, bez bagāžas) iekāpšanu/izkāpšanu no kuģa;
- citi maksājumi (piemēram, par telefona izmantošanu, banku pakalpojumiem, mājdzīvnieku pārvešanu, maksu par kuģa atrašanos ostā u.c.).

[14] Lai arī tabulas nosaukumā ir ietverta norāde, ka tās ir ”rekomendētās cenas”, no tabulas satura izriet, ka cenas ir noteiktas/fiksētas, kā arī ir noteikts to minimālais apmērs, t.i., tiek noteikta minimālā cena.

[15] Tabulas 3.punkts nosaka tikai trīs **gadījumus, kad ir iespējams samazināt aģentu maksu**: 1) par otro kravas operāciju – 25% –, ja kuģis otro reizi tajā pašā ostā veic iekraušanu vai izkraušanu; 2) 30%, ja izkraušanas vai iekraušanas kravas svars ir mazāks par 50% no kuģa kravnesības; 3) 40% no noteiktas maksas, kas minētā 1.punktā no zvejas kuģiem ar zivrupniecības kravas.

[16] Tabulas 4.punkts nosaka, ka **aģenta maksa ir jāpalielina par 15%**, ja kuģis ostā atrodas vairāk nekā 10 dienas. Piemaksu aprēķina par katrām pilnām vai nepilnām 5 dienām.

[17] Aģentu maksa **nav jāaprēķina**: 1) jahtām; 2) zvejas kuģiem, kuru bruto ietilpība ir mazāka par 200 tonnām; 3) kuģiem kuru dzinēja jauda ir mazāka par 55 Kw.

[18] Tabulas 6.1.punkts nosaka, ka no kopējām **kuģa remonta izmaksām** ir jāietur 10% komisijas maksa, bet ne mazāka kā 36 EUR apmērā.

[19] Tabulas 6.2.punkts nosaka, ka **par katru zvanu speciālistam** (tehniskie inspektori, navigācijas remontdarbniecas utt.) pēc kapteiņa pieprasījuma, ko nodrošina aģents, maksa nosakāma 36 EUR apmērā par zvanu.

[20] Tabulas 6.3.punkts nosaka, ka par to, ka aģents ir vienojies/noorganizējis **laika piešķiršanu/rezervēšanu kuģim**, maksa tiek noteikta 25% no attiecīgās aģenta maksas. Šajā maksā attiecīgi arī ietilpst maksa par tulkošanu un nepieciešamajiem dokumentiem.

[21] Tabulas 6.4.punkts nosaka, ka maksa tiek noteikta 50% no attiecīgās aģenta maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar **kuģa dezinficēšanu, kas paredzēta ar apkalpes izvešanu no kuģa. Apkalpes izvešanas un ēdināšanas maksa**. Maksājums tiek sastādīts par transportēšanu, apkalpes izvešanu un ēdināšanu pēc faktiskās maksas, kuru rēķina veidā sastāda attiecīgā iestāde.

[22] Tabulas 6.5.punkts nosaka, ka maksa 30 EUR apmērā tiek noteikta **par tulkošanas pakalpojumiem**. Medicīniska rakstura vai slimnīcas aprūpes pakalpojumu izmaksas tiek aprēķinātas atbilstoši faktiskajām izmaksām, kuru rēķina veidā sastāda attiecīgā iestāde.

[23] Tabulas 6.6.punkts nosaka, ka **par vīzas iegūšanu, viesnīcas rezervēšanu un citiem līdzvērtīgiem pakalpojumiem** maksa tiek noteikta 10 EUR par apkalpes locekļa apkalpošanu, bet ne mazāk kā 30 EUR par reizi.

[24] Tabulas 6.7.punkts nosaka, ka maksa **par bankas pakalpojumiem un nebūtiskiem izdevumiem** tiek aprēķināta pēc kuģa bruto tonnāžas:

Kuģa bruto tonnāža	EUR par operāciju
Zem 500	25
501-5000	50
5001-10 000	75
Virš 10 000	100

[25] Tabulas 6.8.punkts nosaka, ka maksa par telefona, kabeļa vai teleksa izmantošanu tiek noteikta atbilstoši faktiskajām izmaksām, pieskaitot 5%, kas ietver nomas maksu par komunikācijas kanāliem.

[26] Tabulas 6.9.punkts nosaka, ka tad, **kad tiek kreditēti kuģa īpašnieki vai tā apsaimniekotāji, lai tie varētu samaksāt ostas nodevas un maksas, aģentam ir tiesības uz komisijas maksu 5% apmērā (mēnesī) no kopēja kredīta summas.**

[27] Tabulas 6.10.punkts nosaka, ka par kuģu komercdarbību (transportu) tiek noteikta samaksa atbilstoši kuģu kravu ietilpībai un pavadītajam laikam ostā:

Kuģa kravu ietilpības	Laiks, kuru kuģis pavadā ostā, dienas.				
	Zem 1	1-5	6-10	11-20	Virš 20
Zem 16000	50	100	150	200	20 par katru dienu
1600-5000	100	150	200	250	30 par katru dienu
5001-10000	150	200	250	300	40 par katru dienu
10001-15000	200	250	300	350	50 par katru dienu
Virš 15000	250	300	350	400	60 par katru dienu

Ja autotransports tiek izmantots personiskām vajadzībām, tad maksa tiek noteikta 30 EUR apmērā par stundu.

[28] Tabulas 6.11.punkts nosaka, ka citu pakalpojumu, kas nav minēti šajā tabulā, maksa tiek noteikta, ņemot vērā faktiskās izmaksas, savukārt uzcenojums nav piemērojams (saskaņā ar sastādīto rēķinu, pavadzīmi).

[29] Tabulas 6.12.punkts nosaka, **ka maksa par eļļas noņemšanu no ūdens** tiek aprēķināta: 12 USD par 1 cbm.

[30] Tabulas noslēgumā ir norāde/piebilde, kas ietver šādu informāciju: **attiecībā uz līnijpāravadātāja kuģiem ieteicamās aģentu cenas var tikt samazinātas līdz 30%**. Strīdu gadījumā par saistošu tiek uzskatīta tabula latviešu valodā.

5.2. No lietas dalībniekiem iegūtā informācija

5.2.1. Apmeklējums pie NALSA

[31] Apmeklējuma laikā, ierodoties NALSA juridiskajā adresē Kronvalda bulvārī 10, Rīgā, KP amatpersonas sastapa NALSA sekretāri/grāmatvedi D.K. Vēlāk pēc telefoniskas sazināšanās un KP aicinājuma ieradās valdes locekle T.B. un valdes locekļi J.L. un Z.J. Apmeklējuma laikā no biedrības pārstāvjiem D.K., T.B., J.L. un Z.J. tika saņemti paskaidrojumi, kā arī tika veikta datorā un e-pastos esošo dokumentu apskate, dokumentu kopēšana un izdruka.

[32] NALSA sekretāre/grāmatvede D.K. sarunā² skaidroja „Asociācijā aktuāli ir 42 biedri, ja tie nav likvidējušies. To reizi gadā pārbauda pēc reģistra. Biedru mainība nav liela, izmaiņas notiek reti. Uz aģentu specialitāti eksāmeni notiek reizi mēnesī. Eksāmens notiek rakstveidā un mutvārdos. Eksāmena komisijā ietilpst – U.M.³, V.A.⁴, Z.J.⁵, J.L.⁶ un T.B.⁷. Par eksāmenu ir jāmaksā 250 LVL (sertifikāts un eksāmens), savukārt NALSA biedriem ir 88% atlaide.”

[33] NALSA valdes locekle T.B. sarunā skaidroja⁸, ka nevar pateikt, ar kādu nolūku un kas izstrādāja rekomendējamo cenu tabulu, jo tad vēl asociācijā nestrādāja. Minētais dokuments no pieņemšanas brīža nav mainīts, grozīts vai atcelts. Tas ir spēkā arī šobrīd. Lūdzot skaidrot ar kādu mērķi aģentu eksāmenā ietverts jautājums – Aģenta maksas aprēķināšana–, T.B. norāda, ka aprēķināšana līdz 2003.gadam notika saskaņā ar Rīgas ostas nodevas un pakalpojumu maksas robežlīmeņiem, kas apstiprināti Rīgas ostas valdē, bet tad no minētā dokumenta aģentu maksas tika izņemtas un 2004.gadā tika izstrādāts dokuments – “Rekomendējošās aģentu maksas”. (..) dokuments tika izstrādāts kā mācību materiāls, jo neviens aģents nezināja, kāda maksa ir jāiekasē pēc tam, kad aģentu maksas tika izņemtas no dokumenta par robežlīmeņiem. (..)minētais dokuments līdz 2004.gadam tika uzskatīts par iekšējo normatīvo aktu, kas ir saistošs visiem aģentiem.

[34] NALSA valdes locekļi J.L. un Z.J. sarunā skaidroja, ka attiecībā uz eksāmena jautājumu par aģentu maksas aprēķināšanu, kā pareizā atbilde ir jānorāda, ka aģenta maksa tiek veidota, vienojoties ar kuģa īpašnieku. Z.J. paskaidroja, ka eksāmena jautājumus ir plānots koriģēt, un daudzi jautājumi būtu jāizņem no eksāmena. Sarunā tika paskaidrots, ka nebija īpaša nolūka izstrādāt 2004.gada 3.decembra tabulu, bet, ņemot vērā, ka tā ir vispārēja pasaules prakse (tādas līdzīgas tabulas ir Anglijā, Polijā), tad tāda tika izstrādāta. Minētā tabula nav saistoša, tas norādīts tabulas nosaukumā. Šādas tabulas izstrāde ir lietderīga, jo, kad kuģis nāk ostā, tam jāzina, kādas ir aptuvenās kuģu aģentu izmaksas, lai negodprātīgi kuģu aģenti neuzliktu pārāk lielu maksu kuģu īpašniekiem. Neviens nevar pieprasīt izmantot šo tabulu. Tāda tabula bija arī Lietuvā, tā ir publiski pieejama BIMCO⁹ mājas lapā. Arī NALSA 2004.gada 3.decembra tabula bija publicēta (un, iespējams, vēl ir). Vēstule, kas ietvertu informāciju, ka minētā tabula nav vairs spēkā, biedriem nav sūtīta. Tabula nav arī atcelta, bet, ja nepieciešams, asociācija

² Skatīt 28.01.2014. Sarunu protokolu – Lietas materiālu 1.sējuma 34.-37. lp.

³ NALSA prezidents

⁴ NALSA valdes locekle

⁵ NALSA valdes loceklis

⁶ NALSA valdes loceklis

⁷ NALSA valdes locekle

⁸ Skatīt 28.01.2014. Sarunu protokolu – Lietas materiālu 1.sējuma 35.-37. lp.

⁹ The Baltic and International Maritime Council (BIMCO) saskaņā ar elektroniskās enciklopēdijas WIKIPEDIA datiem ir lielākā no starptautiskajām kuģniecības asociācijām, kas pārstāv kuģu īpašniekus.

minēto tabulu var atcelt un informēt par to savus biedrus. Abi valdes locekļi vienprātīgi paskaidroja, ka 2004.gada 3.decembra tabula nav grozīta, mainīta vai atcelta. J.L. paskaidroja, ka tabulas punkti ir rekomendējoši, tie tika pārņemti no Rīgas brīvostas izstrādātā dokumenta – “Rīgas ostas nodevas un pakalpojumu maksas robežlīmeņi”. Z.J. tika uzrādīts 25.03.2013. D.P. eksāmens, no kura redzams, ka eksaminējamais aģentu maksu aprēķinājis atbilstoši tabulai, kuru 2004.gada 3.decembrī apstiprināja NALSA. Z.J. norādīja, ka nevar izskaidrot, kāpēc D.P. eksāmenā atsauca, ka maksa tiek veidota atbilstoši tabulai. Z.J. uzskata, ka D.P. nezina, ka uz šo tabulu nav jāatsaucas.

[35] Apmeklējot NALSA, KP pārstāvji iepazinās ar NALSA gatavotajiem dokumentiem saistībā ar aģentu maksām. Dokumentos ietverta šāda informācija:

[36] 1994.gada 15.jūlijā NALSA dibināšanas sapulcē apstiprināto Statūtu 2.2.7.punktā, sadaļā pie asociācijas darbības mērķiem un uzdevumiem, norādīts – „izstrādāt un apstiprināt visiem asociācijas biedriem saistošo minimālās aģentu maksas skalu”. 1996.gada 28.jūnija NALSA Valdes sēdē (Protokols Nr.6) tika nolemts (Protokola 3.punkts): „ņemot vērā Ventspils ostas pieņemto skalu un pārējo Latvijas ostu īpatnības, uzdot darba grupai mēneša laikā izstrādāt konkrētu aģenta maksas minimālo skalu.”

[37] Valdes uzdevumā D.P. sagatavots Ziņojums par asociācijas aģenta maksas tabulas izstrādāšanu. Minētajā ziņojumā norādīts, ka „saskaņā ar MK noteikumiem Nr.439 „Kuģu aģentu darbības noteikumi”, Asociācijas valdes uzdevumā, autors iepazīnās ar Eiropas valstu aģentēšanas maksas regulēšanas pasākumiem. Skandināvijas valstīs, Holandē, Beļģijā ir noteikta minimālā aģenta maksas skala, Vācijas ostā Hamburgā – maksimālā skala, Krievijas ostās – absolūtā skala. Līdz šim Latvijas ostās ostas pārvaldes noteica maksimālās aģenta maksas tarifu, bet asociācija – maksimāli pieļaujamo atlaidi no šī tarifa. Ņemot vērā, ka Likums par ostām paredz ka aģenta maksas tarifu nosaka ostas pārvalde, bet Likums par Brīvostām dod šādas tiesības arī brīvostu valdēm, Asociācijas tiesības un pienākums atbilstoši 439 MK rīkojumam ir noteikt aģentu maksas zemāko robežu(..) Autors apsvēra divas iespējas: 1) Pārrēķināt ar koeficientu 1.5 un transformēt Ventspils ostas tarifus ņemot par pamatu 1 DWT vienību (šinī gadījumā pasažieru kuģa „AKRONA” aģenta maksa būtu 920 USD, bet balkeriem/tankeriem, ģen.kravas kuģiem paliktu aptuveni bez izmaiņas). Grūtības, kas varētu rasties turpmāk, salīdzinot uz GT balstīto tarifu ar uz DWT balstīto minimālo skalu pie labas gribas varētu pārvarēt. Bet autors neredz iespēju izmainīt likumīgā ceļā jau noteiktos ostas maksimālos tarifus paaugstināšanas virzienā, ja tas tā gadītos, piemēram Rīgas ostā. Nepieciešamība saskaņot Valdes lēmumu ar spēkā esošo likumdošanu liek autoram iestāties par 2.variantu: 2) Asociācija nosaka, ka aģenta maksas likmes Latvijas ostās nevar tikt noteiktas zemākas par Ventspils ostas pārvaldes noteiktajām un 1997.gada 5.jūnijā spēkā esošajām likmēm, bet ostās, kur ostas pārvaldes ir noteikušas atsevišķu kuģu tipiem zemākas aģenta maksas likmes, pēdējās jāuzskata par Asociācijas noteikto minimālo aģenta maksu, kura sākot ar 1997.gada 5.jūniju nevar tikt pārskatīta samazināšanas virzienā. Lieku priekšā sagatavot Asociācijas minimālās aģentu maksas skalu(..).”

[38] 1996.gada 4.septembrī SIA „Seatrans” vēstulē, kas adresēta NALSA pārstāvim R.T., norādīts: „D.P. kunga izstrādāto minimālo aģentu maksas skalas projektu saņēmām. No Ventspils viedokļa tas nekādi nav pieņemams. Cenas ne tikai neiztur salīdzinājumu ar citu valstu ostu tarifiem, bet ir visīstākais dempings. Solīda aģenta firma nevar pastāvēt pie piedāvātiem tarifiem. Cietīs arī valsts, nesaņemot nodokļu maksājumus. Nosakot zemāko aģenta maksas robežu nenozīmē, ka kuģu īpašnieki arī tad uzstājīgi prasīs atlaides. Pielikumā nosūtām pašreiz spēkā esošās Ventspils ostas

aģentu maksas tarifus (līdzīgi tiek pielietoti arī Liepājas ostā). Uzskatu, pirms pieņemt lēmumu, jautājums rūpīgi apspriežams.”

[39] 1997.gada 5.jūnija NALSA Valdes sēdes protokola Nr.3 darba kārtības 4.punktā – Jautājumi par Asociācijas minimālo aģenta maksas skalu (ziņo D.P.) – tika nolemts (protokola 4.punkts): *„Valde nolemj, ka aģenta maksas likmes Latvijas ostās nevar tikt noteiktas zemākas par Ventspils ostas pārvaldes noteiktajām un 1997.gada 5.jūnijā spēkā esošajām likmēm, bet ostās, kur ostas pārvaldes ir noteikušas atsevišķiem kuģu tipiem zemākas aģenta maksas likmes, pēdējās jāuzskata par Asociācijas noteikto minimālo aģentu maksu, kuru sākot ar 1997.gada 5.jūniju nevar tikt pārskatīta samazināšanas virzienā.”*

[40] 1997.gada 23.oktobra NALSA Valdes sēdes Protokola Nr.6 darba kārtības 4.punktā – „Jautājumi par Asociācijas minimālo aģentu maksas skalu” – norādīts: *„Pieņemt SIA „ASTRAMAR” piedāvāto Kuģu aģentu maksas skalu kā rekomendējošo, un nodot to tālākai kopsapulces apstiprināšanai. Pielikumā SIA „ASTRAMAR” izstrādātais projekts ar nosaukumu – Minimālās aģentu maksas skala un NALSA minimālās aģenta maksas skala.”*

[41] Ja salīdzina SIA „ASTRAMAR” izstrādāto projektu – Minimālās aģentu maksas skala (turpmāk – skala) – ar tabulu, konstatējams: skalas 1. un 2.punkts tāpat kā tabulas 1. un 2.punkts attiecas uz kravas iekraušanu un izkraušanu, atkarībā no kravas veida un kuģa kravas ietilpības, kā arī uz pasažieru operācijām. Tabulas un skalas 3.punkti ir identiski. Savukārt skalas 4.punkts atbilst tabulas beigās norādītajai piebildei, t.i., izņēmumu gadījums, kad var aģenta maksu var samazināt par ne vairāk kā 30%. Salīdzinot abus dokumentus, secināms, ka tie ir gandrīz identiski. Atšķirība ir tikai tajā, ka tabulā papildus vēl ir noteiktas cenas par citiem pakalpojumiem (piemēram, bankas pakalpojumi, tulkošana, telefona izmantošana utt.). Savukārt skala ietver 5.punktu, kas nosaka, ka *„minimālā aģentu maksa var būt samazināta kuģiem, kuriem ir atlaides no ostas pārvaldēm. Aģenta maksas atlaide, tādā gadījumā, nedrīkst būt lielāka par ostas pārvaldes atlaidi”.*

[42] Ja salīdzina NALSA minimālās aģenta maksas skalu (kas bija pielikumā Valdes sēdes 23.10.1997. protokolam Nr.6) ar tabulu, tad secināms, ka abi dokumenti ir līdzīgi. Abi dokumenti ietver informāciju par kravas operācijām atkarībā no kuģa kravas ietilpības, kā arī abos dokumentos ir atrunāti trīs gadījumi, kad aģentu maksa var tikt samazināta (tabulas 3.punkts identisks skalas a), b) un c) punktam). Tāpat abi dokumenti ietver informāciju par pasažieru operācijām un ostas apmeklējumu. Atšķirībā no tabulas, NALSA minimālās aģenta maksas skala ietver informāciju par ostu, kuģu tipu un izmēru sarakstu gadījumos, kad minimālā aģenta maksa ir noteikta zemāka par aģentu maksas skalu. Kā arī NALSA minimālās aģenta maksas skalā tiek noteikti šādi punkti: 1) slēdzot līnijas aģenta līgumu, aģents drīkst vienoties par maksu zemāku par asociācijas skalā noteikto; 2) asociācija neiebilst, ja aģents dod maksas atvieglojumus kuģiem, kuriem šādus atvieglojumus sniedz ostu (brīvostu) pārvaldes no saviem ieņēmumu posteņiem. Aģenta atlaide nedrīkst būt relatīvi lielāka par ostas pārvaldes atlaidi; 3) visos gadījumos minimālā aģenta maksa tiek palielināta par 15% par katrām 5 dienām, kuras seko pirmajām 10 dienām ostā vienā un tajā pašā reisā.

[43] NALSA apstiprināto jautājumu eksāmena kārtīšanai kuģu aģentēšanas specialitātē (pieņemti 12.12.1996., izmaiņas veiktas 18.05.2000., 27.11.2002., 28.02.2008., kas joprojām ir aktuāli) 18.jautājums joprojām izteikts šādā redakcijā: *„Aģentu maksa. Aģenta maksas aprēķināšana”.*

[44] Kuģu aģenta SIA „RIX shipping” D. P. 25.03.2013. eksāmena atbildes, kur piemēra veidā veikts kuģa aģenta sniegto pakalpojumu aprēķins, norādot kopējo maksu par pakalpojumiem, sniegta atsauce *„agency fee according to scale of agent fee”*, kas nozīmē, ka cena veidota, pamatojoties uz aģentu maksas tabulu.

[45] NALSA 03.12.2004. Valdes lēmumu protokola Nr.04 darba kārtības 3.punktā – Par rekomendējošo aģentu maksas skalu – valde balsojumā nolēma (Protokola 3.punkts): „Pieņemt eksperta grupas izstrādāto rekomendējošo aģentu maksas skalu par pamatu, lai to varētu sākt piemērot ar nākošā gada 01.janvāri. Izsūtīt rekomendējošo skalu asociācijas biedriem, un aicināt sniegt priekšlikumus asociācijas sekretariātam, lai galīgo versiju varētu apstiprināt nākošajā asociācijas kopsapulcē.” Interesants ir fakts, ka šajā valdes sēdē piedalījās Lietuvas aģentu un brokeru asociācijas prezidents V.V. (2011.gada decembrī Lietuvas Konkurences padome pieņēma lēmumu ar kuru sodīja 32 kuģu aģentu un brokeru aģentūras un asociāciju par aizliegtu vienošanos par cenas fiksēšanu par aģentēšanas pakalpojumiem).

[46] 12.10.2004. Valdes lēmuma protokola Nr.03 sadaļā – dažādi jautājumi – tiek nolemts: „H.R. priekšlikums veikt izmaiņas Rekomendējošā aģentu maksas skalā. Valde atbalsta izveidot darba grupu, kas izstrādās izmaiņas rekomendējošā aģentu maksas skalā. Darba grupas sastāvs: H.R., J.L., D.K., O.M.” (protokola 5.1.punkts).

5.2.2. Apmeklējums pie SIA „Baltic Maritime agency”¹⁰

[47] Apmeklējuma laikā, ierodoties SIA „Baltic Maritime agency” faktiskajā adresē Kr.Barona ielā 20, Rīgā, KP amatpersonas sastapa valdes priekšsēdētāju T.V.. Apmeklējuma laikā no sabiedrības pārstāvjiem T.V. un A.T. tika saņemti paskaidrojumi, kā arī veikta datorā un e-pastos esošo dokumentu apskate, un izveidots datora cietā diska un e-pasta spoguļattēls.

[48] V.T. sarunā skaidroja, ka sākotnēji, ap 1999.gadu, NALSA bija izveidojusi rekomendējamo cenu lapu par kuģu aģentēšanas un brokeru pakalpojumiem, bet šobrīd tā jau sen vairs netiek ņemta vērā. Ap 2004.gadu šā rekomendējamā cenu lapa netika ņemta vērā. Šobrīd uzņēmums veic monitoringu visā Eiropā un skatās kravas apjomus, kravas tipus, kādi ir kuģu parametri un statistika par ostām, cik maksā frakts, un kādas ir ostu maksas citās ostās. Šādā veidā SIA „Baltic Maritime agency” nosaka savu cenu par aģentēšanu.

[49] A.T. norādīja, ka nav un nekad nav bijis NALSA biedrs, vienīgā saistība ar asociāciju ir ikgadējā kompetences pārbaude, kad asociācija veic aģentu sertifikāciju.

[50] Par dokumentu „Recommended scale of agency fees”, kas atrodams SIA „Baltic Maritime agency” interneta vietnes www.bma.lv sadaļā „Legislation”, A.T. paskaidro, ka tā ir tā pati asociācijas izveidotā rekomendējamo cenu lapa, kura, acīmredzot ir mainījies daudz reizes, un šī ir 2004.gada versija. Šajā konkrētajā 2004.gada cenu lapā cenas pat vietām norādītas gan dolāros, gan euro. A.T. norādīja, ka nekad no brīža, kopš viņš strādā šajā komercsabiedrībā, nav izmantojis šo rekomendējamo cenu lapu, lai veidotu SIA „Baltic Maritime agency” cenas par aģentēšanas pakalpojumiem. (..) A.T. norādīja, ka maksa tiek aprēķināta ofisā uz vietas, ņemot vērā iekšēji veidoto statistiku, kas ir monitorēta no citām Eiropas valstīm un atkarībā no kuģa izmēriem, kravas tipa, kravas daudzuma, ostas infrastruktūras un visdažādākajiem papildus pakalpojumiem, ko veido kuģa īpašnieks. Par to, kāpēc šāds jautājums eksāmenā ir uzdots, A.T. nevar atbildēt, bet domā, ka tādēļ, lai asociācijas biedri varētu atbildēt kaut ko par rekomendējamo cenu lapu (2004.gada), iespējams, ka asociācijas biedriem tā ir bijusi jāievēro.

¹⁰ 28.01.2014. KP amatpersonas, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 14.01.2014. lēmumu Nr.3-12/0004/9, 2014.g., īstenoja KL 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā noteiktās procesuālās darbības komercsabiedrībās – lietas materiālu l.sējuma 17.-19.lp.

5.2.3. Apmeklējums pie SIA „Liepāja SEZ TERRABALT”¹¹

[51] Apmeklējuma laikā, ierodoties SIA „Liepāja SEZ TERRABALT” juridiskajā adresē Brīvostas ielā 14A, Liepājā, KP amatpersonas sastapa valdes locekli J.V. un Līnijas nodaļas vadītāju E.J. No SIA „Liepājas SEZ TERRABALT” pārstāvja tika saņemti paskaidrojumi, tika veikta dokumentu apskate, t.sk. datorā un e-pastā esošo dokumentu apskate un spoguļattēla izveide¹².

[52] SIA „Liepājas SEZ TERRABALT” kuģu aģents K.V. sarunā¹³ skaidro, ka *cenās kuģu aģentēšanai par kravu iekraušanu vai izkraušanu veidojas divpusējās pārrunās ar kuģu īpašniekiem, fraktētājiem, operatoru – pēc būtības ar personu, kas nominē uzņēmumam kuģu aģentu. Cenās veidojas pēc kuģa tonnāžas. Nav standarta cenu lapas.*

[53] K.V. paskaidroja, ka *atlaides tiek piemērotas tikai ostas maksām pēc tonnāžas. Atlaides aģentu maksām atsevišķi nav izstrādātas. Gala rēķinā tiek ietvertas ostas maksas, kuru apmēru mēs nevaram ietekmēt. No mums ir atkarīgas maksas par aģentu pakalpojumiem, transporta izmaksas un komunikācijas izmaksas.*

[54] K.V. apstiprināja, ka *ir redzējis rekomendētās aģentu pakalpojumu maksas dokumentu no asociācijas (kas apmeklējuma laikā tika uzrādīta), bet to neievēro. No NALSA nav bijušas sankcijas par šo cenu neievērošanu.*

[55] Līnijas nodaļas vadītājs E.J. norādīja, ka *cenās par aģentu pakalpojumiem tiek noteiktas, pusēm vienojoties. Standarta cena lapas nav. Cena parasti tiek veidota pēc iespējamās laika noslodzes, kas saistīta ar kuģu apkalpošanu. (..) attiecībā uz NALSA 03.12.2004. rekomendāciju par aģentu maksām E.J. norādīja, ka ir tās redzējis, kad sāka strādāt par kuģu aģentu, taču tās neievēroja. Sankcijas no NALSA puses nav bijušas.*

[56] Valdes loceklis J.V. paskaidroja, ka *SIA „Liepājas SEZ TERRABALT” par NALSA biedru kļuva kopš asociācijas dibināšanas un līdz 2005.gada piedalījās NALSA organizētajās sanāksmēs, taču vēlāk sanāksmēs vairs nepiedalījās. J.V. norādīja, ka NALSA izstrādāja rekomendācijas par cenām arī pirms 2004.gada.*

5.2.4. Apmeklējums pie SIA „Rix Shipping”¹⁴

[57] Apmeklējuma laikā, ierodoties SIA „Rix Shipping” juridiskajā adresē Kr.Valdemāra ielā 33-28, Rīgā, KP amatpersonas sastapa valdes locekli A.N. No SIA „Rix shipping” pārstāvja tika saņemti paskaidrojumi, tika veikta dokumentu apskate, t.sk. datorā un e-pastā esošo dokumentu apskate un atsevišķu dokumentu izdruka, kā arī veikta datora un e-pasta spoguļattēla kopija¹⁵.

¹¹ 28.01.2014. KP amatpersonas, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 14.01.2014. lēmumu Nr.3-12/0004/9, 2014.g., īstenoja KL 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā noteiktās procesuālās darbības komercsabiedrībās – lietas materiālu 1.sējuma 17.-19.lp.

¹² Skatīt 28.01.2014. Protokolu par KL 9.panta piektās daļas 4. un 5. punktā paredzēto izmeklēšanas darbību veikšanu – lietas materiālu 1.sējuma 162.-167.lp.

¹³ Skatīt 28.01.2014. Sarunu protokols- lietu materiālu 209.-211.lp.

¹⁴ 28.01.2014. KP amatpersonas, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 14.01.2014. lēmumu Nr.3-12/0004/9, 2014.g., īstenoja KL 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā noteiktās procesuālās darbības komercsabiedrībās – lietas materiālu 1.sējuma 17.-19.lp.

¹⁵ 28.01.2014. Protokols par KL 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā paredzēto izmeklēšanas darbību veikšanu - lietas materiālu 1.sējuma 223.-228.lp.

[58] Veicot spoguļattēla apskati tika iegūta šāda informācija:

[59] SIA „RIX Shipping”, regulāri sagatavojot krastaprūpes rēķinu (*disbursement account – D/A*) un sūtot to klientiem elektroniski, pie piezīmēm norāda: „*Please note that agency fee calculated according to recommended scale of agency fees as adopted by national association of Latvian shipbrokers and shipping agents on december 03, 2004 AND REVISION ON FEBRUARY 01, 2009.*” (Tulkojums: lūdzu, ņemt vērā, ka kuģu aģenta maksa ir aprēķināta saskaņā ar 03.12.2004. Latvijas kuģu brokeru un aģentu asociācijas apstiprināto skalu, kas revidēta 01.02.2009.)

[60] Ir iegūti dati, ka šādi rēķini, kuru piezīmēs norādīts augstāk minētais teksts, izsniegti no 2008.gada līdz 2013.gada beigām.

[61] Savukārt rēķinos, kas izveidoti sākot no 2014.gada janvāra, pie piezīmēm norādīts: „*Please note that agency fee calculated according to scale of agency fees as adopted on January 1, 2014.*” (Tulkojums: lūdzu, ņemt vērā, ka kuģu aģenta maksa ir aprēķināta saskaņā ar skalu, kas pieņemta 01.01.2014.)

6. KL 11.panta pirmās daļas piemērošana

6.1. Piemērojamās normas

[62] KL 11.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka: „*Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā (..) vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.*”

[63] KL 1.panta 11.punkts nosaka, ka: „*vienošanās – divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, kā arī lēmums, ko pieņēmusi reģistrēta vai neregistrēta tirgus dalībnieku apvienība (asociācija, savienība u.tml.) vai tās amatpersonas*”.

[64] KL 1.panta 6.punktu „*konkurence – pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētājā tirgū.*” Sāncensība nenotiek un konkurence ir izslēgta, ja konkurenti saskaņo savus plānus vai dara tos zināmus viens otram. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem – katram tirgus dalībniekam sava komerciālā politika jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet ne tikai no KL 11.panta pirmās daļas, bet arī no Eiropas Savienības tiesas (līdz 01.10.2009. Eiropas Kopienas tiesas)¹⁶ un Latvijas tiesu prakses¹⁷.

[65] Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.798 "Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam" 2.9.apakšpunktu horizontālā karteļa vienošanās ir „*vienošanās starp konkurentiem, kuras mērķis ir kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp tiem, tai skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem, vienošanās par ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli, vienošanās par tirgus sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus, un*

¹⁶ Skat.Eiropas Kopienas tiesas 1975.gada 16.decembra sprieduma apvienotajā lietā Nr.C-114/73 Suiker Unie u.c. pret Eiropas Kopienas Komisiju 173.punkts.

¹⁷ LR Augstākās tiesas Senāta 29.06.2009. sprieduma lietā Nr.SKA 234/2009 18.punkts.

vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem”.

[66] Ņemot vērā augstāk minēto normatīvo aktu regulējumu un izvērtējot lietā iegūtos faktus, KP secina, ka šajā gadījumā izpildās visas horizontālā karteļa vienošanās, kas konkrētajā lietā izpaudās nozares asociācijas lēmuma veidā, tiesiskā sastāva pazīmes:

- vienošanās (*tirgus dalībnieku apvienības lēmuma formā*) ir notikusi starp konkurentiem – kuģu aģentiem, nozares asociācijas NALSA ietvaros;
- mērķis (NALSA ietvaros lemjot par aģentu maksas tabulas apstiprināšanu) – kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp konkurentiem. Šajā gadījumā pārkāpums izpaucas kā vienošanās par cenu veidošanas noteikumiem, maksas noteikšana (fiksētās un minimālās cenas noteikšana), kas ir uz konkurences jeb sāncensības mazināšanu vai izslēgšanu tieši vērsta darbība. Minēto darbību veikšana atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” atzīstama par sevišķi smagu KL pārkāpumu.

[67] Līdz 1997.gada 31.decembrim spēkā bija 1991.gada 3.decembra likums „Par konkurenci un monopoldarbības ierobežošanu”, kura normatīvais regulējums neparedzēja tiešu atbildību tirgus dalībnieku apvienībai, kas ir NALSA. Tādējādi, vērtējot NALSA atbildību, ir ņemams vērā iepriekš minētais regulējums kopsakarā ar faktu, ka šādas darbības minētajā laika periodā veica tās biedri, kuri piedalījās lēmuma pieņemšanā.

[68] Likuma „Par konkurenci un monopoldarbības ierobežošanu” 1.pants noteica, ka „šis likums attiecas uz visiem uzņēmējiem, uzņēmumiem un uzņēmēj sabiedrībām, kā arī fiziskajām personām, kuras veic uzņēmējdarbību Latvijas Republikā (..)”. Līdz ar to KP secina, ka NALSA biedri, t.i., kuģu aģenti, uzskatāmi par likuma „Par konkurenci un monopoldarbības ierobežošanu” subjektiem, uz kuriem attiecas šī likuma 6.pantā noteiktais vienošanās aizliegums, t.sk. aizliegums noteikt cenu.

[69] 1997.gada 18.jūnijā tika pieņemts jauns likums – Konkurences likums, kas stājās spēkā 1998.gada 1.janvārī. Minētais likums, saskaņojot nacionālās tiesības ar Eiropas Savienības konkurences tiesībām, tieši noteica atbildību par KL pārkāpumiem arī tirgus dalībnieku apvienībām, t.i., likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka „šis likums attiecas uz tirgus dalībniekiem un jebkura veida reģistrētām un neregistrētām tirgus dalībnieku apvienībām”. Par tirgus dalībnieku šī likuma izpratnē atzīta jebkura fiziska vai juridiska persona, kura veic vai gatavojas veikt uzņēmējdarbību, neatkarīgi no šīs darbības formas, un par vienošanos – jebkādā formā noslēgts divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, kā arī lēmums, ko pieņem jebkādā formā reģistrēta dažādu tirgus dalībnieku apvienība (asociācija, savienība u.tml.) vai tās pilnvarota amatpersona.”

[70] No 2002.gada 1.janvāra 1997.gada 18.jūnijā pieņemtais KL tika aizstāts ar 2001.gada 4.oktobrī pieņemto KL, kurā ietvertas iepriekš minētajam analogiskas normas, kas joprojām ir spēkā arī šobrīd. Ņemot vērā minēto, secināms, ka no 1998.gada 1.janvāra arī uz NALSA rīcību attiecas KL regulējums un NALSA ir atbildīga par savā lēmumā īstenoto aizliegto vienošanos.

[71] Lietā nav strīda, un ir konstatēts, ka jau saskaņā ar 03.12.1991. likuma „Par konkurenci un monopoldarbības ierobežošanu” 6.panta otrās daļas 2.punktu un attiecīgi 18.06.1997. KL 15.panta pirmo daļu konkurentiem ir aizliegts vienoties par cenu vai par tās noteikšanu.

[72] Novērtējot NALSA atbildību, KP ņem vērā arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūru. Augstākā tiesa 16.05.2006. spriedumā lietā Nr.SKA-168 (17.,18.punkts) norādījusi, ka „publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir

piemērojama tiem apstākļiem, kas radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās (ievadītiem jeb turpinātiem apstākļiem), proti, jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Tādējādi, ja Konkurences likuma pārkāpums ir uzsākts vienas tiesību normas spēkā esamības laikā, bet turpinās un pārtraukts citas tiesību spēkā esamības laikā, piemērojama tā likuma redakcija, kas bija spēkā, kad pārkāpums tika pabeigts – proti, jaunākā tiesību norma”. Augstākā tiesa ir arī skaidrojusi, ka ilgstošu un turpinātu pārkāpumu gadījumā tirgus dalībnieku apvienības atbildība nosakāma atbilstoši spēkā esošajai KL redakcijai par visu pārkāpuma periodu (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta rīcības sēdes 11.04.2012. lēmums lietā Nr.SKA-361/2012, 11.punkts*).

6.2. Asociācijas lēmuma kā aizliegtas vienošanās pārkāpuma veida skaidrojums judikatūrā

[73] Atbilstoši KL 2.pantā minētajam mērķim katram tirgus dalībniekam, konkurējot ar citiem, ir jāizmanto brīvas, vienlīdzīgas un godīgas konkurences līdzekļi. Tādējādi tirgus dalībniekam konkurences apstākļos ir jābūt ieinteresētam nodrošināt un ir jānodrošina informācijas neizpaušana konkurentiem.

[74] Pamatojoties uz KL 11.panta pirmo daļu, kā arī atsaucoties uz KP iepriekš pieņemtajiem lēmumiem un judikatūrā iedibinātajiem principiem¹⁸, katram tirgus dalībniekam jānosaka sava rīcība tirgū patstāvīgi. Tirgus dalībnieks, neapšaubāmi, ir tiesīgs piemēroties tirgus apstākļiem un noteikt preces cenu atbilstoši tās izmaksām, taču ir aizliegti jebkuri kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir ietekmēt esošā vai potenciālā konkurenta rīcību tirgū vai atklāt konkurentam savu plānoto rīcību, lai piemērotos tirgus apstākļiem¹⁹.

[75] Aizliegti ir jebkādi tieši vai netieši kontakti starp komercsabiedrībām, kuru mērķis vai sekas ir konkurentu rīcības tirgū saskaņošana vai ietekmēšana. Nav pieļaujama informācijas apmaiņa starp konkurentiem ar komerciālās darbības plāniem un citu komerciāli būtisku informāciju²⁰.

[76] Asociācijas ietvaros pieņemta un tās biedriem adresēta rekomendācija, kam nav saistošs spēks, tiek vērtēta kā lēmums Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta pirmās daļas (un attiecīgi KL 11.panta pirmās daļas) kontekstā, ja patiesībā tas ir vērsts uz asociācijas biedru rīcības ietekmēšanu, vai tas, visticamāk, var izraisīt šādas sekas. Šādu secinājumu paudusi Eiropas Kopienų tiesa vairākās lietās, pie līdzīgiem apstākļiem, vērtējot asociāciju lēmumu atbilstību Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta pirmās daļas noteikumiem²¹.

¹⁸ Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 29.06.2009. spriedums lietā SKA-234/2009 Stats 18. un 24.punkts; 29.04.2011. spriedums lietā SKA-100/2011 Aizputes ceļinieks 12.punkts

¹⁹ KP 24.02.2012. lēmums Nr.E02 – 13, Lieta p/11/03.01.-01./4, *Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „MN Īpašumi” un SIA „Info Būve” darbībās*

²⁰ Skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 29.06.2009. spriedumu lietā Nr.SKA-234/2009, 20.punkts

²¹ Apvienotās lietas 209-2015 un 218/78 VAN LANDEWYCK v COMMISSION, un apvienotās lietas 96-102, 104, 105, 108 un 110/82 IAZ International Belgium (22.-25.punkts). Skat. Arī A.Jones and B.Sufrin, *EU Competition law: Texts, Cases, and Materials* (4th edn., Oxford University Press, 2011) p.169.

[77] Nav nepieciešams izvērtēt vienošanās faktiskos ietekmi uz konkrēto tirgu, ja acīmredzami vienošanās mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Šis princips attiecas arī uz komersantu asociāciju lēmumiem. Lietas izpētē ir pietiekami izvērtēt vienošanās mērķi bez īpašas tās seku izvērtēšanas²².

6.3. Vienošanās izvērtējums Lietā un secinājumi

[78] NALSA 2004.gada 3.decembra tabula „*Recommended Scale of Agency fees*” faktiski nosaka minimālo vai fiksētu cenu līmeni, t.sk. nosaka konkrētus pakalpojuma veidus, par kādiem samaksa piemērojama, kā arī pakalpojumus, par kuriem samaksa nav jāpiemēro, tāpat nosaka, kad un kādos gadījumos aģents ir tiesīgs noteikt atlaides un kādā apmērā. To apliecina šīs vēstules 5.punktā norādītie pierādījumi.

[79] Minēto apliecina arī NALSA pārstāvju sniegtie paskaidrojumi. Piemēram, NALSA valdes locekle T.B., paskaidroja, ka dokuments tika izstrādāts kā mācību materiāls, jo neviens aģents nezināja, kāda aģenta maksa ir jāpieprasa, pēc tam, kad šīs aģentu maksas noteikšanas kārtība tika izņemta no dokumenta „Rīgas ostas nodevas un pakalpojumu maksas robežlīmeņi”. Savukārt cits valdes loceklis, J.L., paskaidroja, ka nebija īpaša nolūka izstrādāt skalu ar ieteicamajām aģentu cenām. Viņš norādīja, ka šādas tabulas ir vispārēja pasaules prakse, līdzīgas tabulas ir Anglijā, Polijā, Lietuvā. Minētā tabula nav saistoša, tas ir norādīts tabulas nosaukumā. Viņaprāt, šādas tabulas izstrāde ir lietderīga, jo kuģim, nākot ostā, ir jāzina aptuvenās kuģu aģenta izmaksas, lai negodprātīgi kuģu aģenti neuzliktu pārāk lielu maksu kuģu īpašniekam.

[80] Kā redzams, augstāk minētie tirgus dalībnieku pārstāvju paskaidrojumi liecina par to, ka to starpā nav vienprātības, kādam nolūkam tika izstrādāta tabula ar aģentu cenām. Turklāt, NALSA valdes locekļa minētais, ka „*skala nepieciešama, lai negodprātīgi kuģu aģenti neuzliktu pārāk lielu maksu kuģu īpašniekam*”, liecina, ka tabula nosaka cenu līmeni un ir paredzēta kā instruments, lai regulētu kuģu aģentu cenas.

[81] KP ieskatā minētā tabula tika paredzēta kā instruments, lai noteiktu minimālo aģentu cenu, vai vismaz iedibinātu noteiktu cenu līmeni par kuģu aģentu sniegtajiem pakalpojumiem, par ko liecina šādi lietā konstatētie fakti:

[82] Pirmkārt, tabulas vēsturiskā izcelsme, t.i.:

1) 1994.gada 15.jūlijā NALSA dibināšanas sapulcē apstiprināto Statūtu 2.2.7.punktā noteikts „*izstrādāt un apstiprināt visiem asociācijas biedriem saistošo minimālās aģentu maksas skalu*”;

2) D.P. izstrādātais (NALSA valdes uzdevumā) ziņojums – par Asociācijas aģenta maksas skalas izstrādāšanu, kurā tiek izpētīta Eiropas valstu aģentēšanas maksas regulēšanas prakse un sniegti priekšlikumi, t.sk., norādot, ka „*(..) Asociācijas tiesības un pienākums atbilstoši 439 MK rīkojumam ir noteikt aģentu maksas zemāko robežu*”, tāpat norādot, ka „*Asociācija nosaka, ka aģenta maksas likmes Latvijas ostās nevar tikt noteiktas zemākas par Ventpils ostas pārvaldes noteiktajām un 1997.gada 5.jūnijā spēkā esošajām likmēm, bet ostās, kur ostas pārvaldes ir noteikušas atsevišķu kuģu tipiem zemākas aģenta maksas likmes, pēdējais jāuzskata par Asociācijas noteikto minimālo aģenta maksu, kura sākot ar 1997.gada 5.jūniju nevar tikt pārskatīta samazināšanas virzienā*”;

3) NALSA valdes rīkojums (28.06.1996. Valdes sēdes protokols Nr.6) attiecīgajai darba grupai izstrādāt konkrētu aģenta maksas minimālo skalu. Vēlāk tiek izstrādāts projekts – minimālā aģenta maksas skala, kuru 23.10.1997. ar valdes sēdes protokolu nolemts pieņemt un nodot to tālāk kopsapulces apstiprināšanai.

²² Lietas 45/85 *Verband der Sachversicherer e.V. v Commission of the European Communities* sprieduma 39.punkts

[83] Otrkārt, NALSA izstrādātie eksāmena jautājumi eksāmena kārtošanai kuģu aģentēšanas specialitātē, kur 18.jautājums izteikts šādā redakcijā – *Aģenta maksa. Aģenta maksas aprēķināšana*. Veidu, kā tiek aprēķināta maksa par sniegtajiem pakalpojumiem, nosaka katrs komersants individuāli. Turklāt maksas noteikšanas kārtība, kas pati par sevi nekādā veidā nevar būt standartizēta brīvas konkurences apstākļos, nevar būt starp tiem kritērijiem, kas apliecina personas sagatavotības pakāpi kvalitatīvai darbībai kuģu aģentēšanas specialitātē. Šāda jautājuma iekļaušana eksāmenā apliecina NALSA mērķi nodrošināt vienotu cenas noteikšanas līmeni nozarē, ko aģenti labi pārzina. Šo apliecina Lietā iegūtā kopija no aizpildītas eksāmena lapas, kur redzams, ka eksaminētā persona skaidro, ka aģenta maksa tiek aprēķināta saskaņā ar skalu par aģentu cenām. Turklāt minētais eksāmens novērtēts ar atzīmi „ļoti labi”, kas liecina, ka atbilde, no eksāmena pieņēmēju viedokļa, ir sniegta pareizi. Savukārt NALSA valdes loceklis Z.J., komentējot minēto eksāmena lapu, norādīja savos paskaidrojumos, ka „*nevar paskaidrot, kāpēc tiek norādīts, ka maksa tiek veidota atbilstoši skalai. Tas norāda, ka eksāmena kārtotājs nezina, ka uz šo skalu nav jāatsaucas*”. KP ieskatā minētais paskaidrojums nonāk pretrunā gan ar eksāmena jautājumu, no kā izriet, ka ir jābūt noteiktai kārtībai, pēc kuras tiek aprēķināta aģenta maksa, gan ar eksāmenā iegūto labo novērtējumu.

[84] Treškārt, pie SIA „Rix Shipping” iegūtā informācija (t.sk., informācija, kas tika iegūta no datora spoguļattēla) elektronisko vēstuļu formātā, no kuras redzams, ka SIA „Rix Shipping” regulāri, sastādot aģentēšanas maksu un nosūtot to saviem klientiem, atsauca uz 03.12.2004. NALSA izstrādāto tabulu – „*Recommended Scale of agency fees*”.

[85] Atgādinot konkurences tiesību pamatprincipu, ka katram tirgus dalībniekam savu rīcību tirgū, tajā skaitā attiecībā uz cenas noteikšanu, veidot neatkarīgi, KP vēlas uzsvērt, ka cenu noteikšanas vadlīnijas vai rekomendācijas, neatkarīgi no tā, vai tās ir ar obligātu vai nesaistošu raksturu, ko izstrādā, apspriež vai apstiprina konkurenti, tajā skaitā nozares asociāciju ietvaros, pēc savas būtības kavē to savstarpējo konkurenci.

[86] Lietā iegūtā informācija liecina, ka NALSA mērķis, izstrādājot un apstiprinot tabulu „*Recommended Scale of agency fees*”, bija radīt tādas konkurences apstākļus, kas neatbilst konkrētā tirgus normāliem apstākļiem (katrs tirgus dalībnieks savu komerciālo politiku nosaka neatkarīgi), t.i., vērsts uz konkurences kavēšanu, ierobežošanu un deformēšanu. Cena ir naudā izteikta preču vai pakalpojumu vērtība. Tirgus cena veidojas pieprasījuma un piedāvājuma ietekmē. Asociācijas ietvaros apstiprināta cenu rekomendācija ir vērsta uz vienota cenu līmeņa veidošanu, turklāt, ja tā tiktu ievērota, mazinātos konkurences spiediens un neziņa, kas nenovēršami rastos, katram tirgus dalībniekam neatkarīgi nosakot savu cenu.

[87] Tādējādi, izvērtējot Lietas izmeklēšanas gaitā sniegtos paskaidrojumus, datoru spoguļattēlos esošo informāciju un Lietas materiālus kopumā, KP secina, ka NALSA darbībās, pieņemot lēmumu, ar ko tiek apstiprināta rekomendējamā cena par kuģu aģentu pakalpojumiem („*Recommended Scale of agency fees*”), ir konstatējams KL 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma pārkāpums.

7. NALSA viedoklis

[88] Ievērojot KL 26.panta septītajā daļā noteikto, pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanas KP nosūtīja NALSA 04.07.2014. vēstuli Nr.1036,

kurā informēja NALSA par tiesībām iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju. NALSA neizmantoja tiesības iepazīties ar lietas materiāliem.

[89] 21.07.2014. tika saņemta 21.07.2014. NALSA vēstule 13 Nr.05 (turpmāk – vēstule), kurā NALSA sniedz savu viedokli.

[90] NALSA vēstulē norādīja, ka *“90.-to gadu beigās un š.g.sākumā, Latvijā ieviešot ES prasības, t.sk., arī konkurences jomā, tiesiskais regulējums strauji mainījās, līdz ar to pieredzes trūkuma dēļ, kāda nianse varēja tikt palaista garām ikdienas darbībā. Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālās asociācijas valde apstiprinot rekomendējošās aģentu maksas skalu balstījās uz starptautisko pieredzi jūrniecības jomā un šāda formāta skalas 90-tajos gados bija ļoti populāras Eiropas valstīs un joprojām tās ir populāras arī citās valstīs”*.

[91] KP viedoklis: Latvijā, konkurences noteikumi tiek reglamentēti normatīvajos aktos jau no 1992.gada 1.februāra, kad stājās spēkā likums *“Par konkurenci un monopoldarbības ierobežošanu”*, kas, tāpat kā šobrīd spēkā esošais Konkurences likums, ietvēra aizliegumu neatkarīgiem tirgus dalībniekiem vienoties par cenu. Savukārt *“Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likums”* (iepriekš *“Likums par citu Saeimas, Valsts prezidenta un ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”*) nosaka, ka *“neviens nevar aizbildināties ar tiesību aktu nezināšanu”*. Tādējādi NALSA norādītais arguments par tiesiskā regulējuma nezināšanu, kāpēc, iespējams, radies KL pārkāpums, nav pamatos un ir noraidāms. Savukārt NALSA atsauksianās uz to, ka šādas tabulas bija populāras un tāda bija starptautiskā jūrniecības prakse, neattaisno izdarīto pārkāpumu. No publiski pieejamās informācijas ir redzams, ka šāda jūrniecības prakse nav pieļaujama, un virkne kuģu brokeru un aģentu asociācijas tikušas sodītas par līdzīgiem pārkāpumiem, t.i., par cenu/tarifu noteikšanu. Piemēram, 2006.gadā ir sodīta Portugāles kuģu aģentu asociācija par cenu fiksēšanu, 2011.gada decembrī Lietuvas Konkurences padome sodīja kuģu aģentu asociāciju un tās biedrus, 2012.gada februārī Itālijas Konkurences padome sodīja kuģu aģentus par vienošanos par cenu.

8. Naudas soda aprēķins

8.1 Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats

[92] Ņemot vērā konstatētos faktus un pierādījumus kopsakarā (lēmuma 5.punkts), kuru izvērtējums sniegts lēmuma 6.punktā, KP ieskatā, NALSA darbības atbilst KL 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskajam sastāvam. Pārkāpums izpaudies apstākļi, ka NALSA, kas ir konkurentus apvienojoša tirgus dalībnieku apvienība, pieņēma lēmumu ar kuru tika izstrādāta un aptiprināta minimālās vai atsevišķos gadījumos fiksētas aģentu maksas tabula (*„Recommended Scale of agency fees”*).

[93] KL 12.panta pirmā daļa nosaka: *„Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībā šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”*.

[94] Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpuma izdarīšanas. Eiropas Kopienas Tiesa, tostarp, ir norādījusi, ka rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas (*sk. Pirmās instances tiesas 2008.gada 8.oktobra spriedumu SGL Carbon AG (Vācija) pret Eiropas Kopienas Komisiju lietā Nr.T-68/04*). Ja aizliegtās vienošanās pārkāpums noticis starp tirgus dalībniekiem (konkurentiem), kas darbojas vienā tirgus līmenī (horizontālā karteļa vienošanās), tad saskaņā ar KL 12.panta trešo daļu KP ir tiesīga

uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 700 euro katram. Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP vērtē pārkāpumus atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „*Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem*” (turpmāk - Noteikumi Nr.796), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem pamatprincipiem.

[95] Noteikumu Nr.796 3.punktā ir noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Saskaņā ar NALSA gada pārskatu par 2013.gadu tās ieņēmumi bija Ls 10 055 (EUR 14 306,98).

8.2. Pārkāpuma smagums

[96] Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

[97] Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma **smaguma** pakāpi, ņem vērā:

(a) Pārkāpumu **veidu**. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu horizontālās karteļu vienošanās (konkrētajā gadījumā tirgus dalībnieku apvienības lēmuma veidā) uzskata par sevišķi smagu pārkāpumu. Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4. apakšpunktu, par izdarītu pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 1,5 līdz 7 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

(b) Pārkāpuma radītās vai iespējamās **sekas**. Lai gan faktiskās NALSA rīcības sekas KP nevērtēja, šāda nozares asociācijas lēmuma iespējamās sekas ir kuģu aģentēšanas pakalpojuma cenu konkurences mazināšanās kuģu aģentu starpā. NALSA, izstrādājot kuģu aģentu minimālās vai atsevišķos gadījumos fiksētas aģentu maksas skalu, faktiski nozares ietvaros noteica konkrētu minimālo cenu līmeni par kuģu aģentu sniegtajiem pakalpojumiem. To pierāda arī šajā lietā iegūtā informācija no SIA „Rix shipping”, kas, sastādot krastaprūpes rēķinus saviem klientiem, atsaucas uz minēto NALSA apstiprināto tabulu.

(c) Katra iesaistītā tirgus dalībnieka **lomu** pārkāpumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekiem bijusi aktīva vai pasīva loma. Lietā tika iegūta informācija, ka NALSA jau dibināšanas kopsapulcē nolēma (Statūtu 2.2.7.) izstrādāt un apstiprināt visiem asociācijas biedriem saistošas minimālās aģentu maksas skalu.

Ņemot vērā minētos apsvērumus un ievērojot izvērtēto pārkāpumu smagumu un pārkāpuma iespējamās sekas, kā arī NALSA lomu pārkāpumā, naudas sods NALSA nosakāms 4,5% procentu apmērā no tās 2013.gada ieņēmumiem.

8.3. Pārkāpuma ilgums

[98] Vērtējot pārkāpuma ilgumu, secināms, ka pārkāpums pārsniedz 20 gadus, sākot no brīža, kad NALSA 1994.gada 15.jūlijā savā dibināšanas sapulcē apstiprināja Statūtus, kur 2.2.7.punkts paredzēja „*izstrādāt un apstiprināt visiem asociācijas biedriem saistošo minimālās aģentu maksas*”, līdz brīdim, kad NALSA ar 28.03.2014. vēstuli 10 Nr.02 informēja KP, ka NALSA valde 2014.gada februārī pieņēma lēmumu atcelt 03.12.2004. valdes lēmuma Protokola 04.punktu Nr.3 „*Par rekomendējošo aģentu maksas skalu*”.

[99] Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.3.apakšpunktu, ja pārkāpums ilgst vairāk par pieciem gadiem, naudas sods ir no 0,5 līdz 1 procentam. Līdz ar to, ievērojot pārkāpuma

ilgumu, t.i., ka pārkāpums pārsniedz 20 gadus, KP naudas sodu NALSA nosaka 1% apmērā no tās 2013.gada ieņēmumiem.

8.4. Atbildības pastiprinošie/mīkstinošie apstākļi

[100] Izvērtējot lietas materiālus, KP nav konstatējusi, ka pastāvētu atbildību pastiprinoši apstākļi (Noteikumu Nr.796 21.punkts). Savukārt, izvērtējot Noteikumu Nr.796 23.punktā minētos atbildību mīkstinošos apstākļus, KP konstatēja, ka NALSA uz savu iniciatīvu 2014.gada februārī ar valdes lēmumu nolēma atcelt 03.12.2004. valdes lēmuma Protokola 04.punktu Nr.3 „Par rekomendējošo aģentu maksas skalu”, kas tādējādi ir vērtējams kā atbildību mīkstinošs apstākļis. Ņemot vērā minēto, KP uzskata, ka ir pamatoti samazināt naudas sodu 0,5 % apmērā. Tādējādi KP galīgo naudas sodu nosaka 5% no NALSA 2013.gada kopējiem ieņēmumiem jeb 715,35 *euro*.

9. Nolemjošā daļa

Ievērojot iepriekš minēto, un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmo daļu, 12.panta pirmo un trešo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „*Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem*” 3., 13., 14., 15., 16., 17.punktu un 18.4., 19.3. un 23.1.1. apakšpunktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 13., 65. un 66.punktu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu biedrības „Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija” darbības.
2. Uzlikt biedrības „Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija” naudas sodu 715,35 (septiņi simti piecpadsmit *euro 35 centi*) *euro* apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē reģ. Nr.90000050138, konta Nr.LV78TREL1060001019900, kods: TREL1V22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

S.Ābrama